

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1807

Vragen van het lid **Schouw** (D66) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de gevolgen van door medeoverheden verstrekte hypotheekleningen voor de schuldbelasting* (ingezonden 4 maart 2013).

Antwoord van minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de minister voor Wonen en Rijksdienst (ontvangen 28 maart 2013).

Vraag 1

Deelt u de mening dat het van belang is dat de Kamer inzicht heeft in de gevolgen van de door gemeenten, provincies, waterschappen en ZBO's in het verleden verstrekte hypotheekleningen aan medewerkers voor de schuldbelasting van die organen? Zo nee, waarom niet?¹

Antwoord 1

Sinds 1 januari 2009 is het op grond van Wet FIDO art. 2, 4e lid, niet meer toegestaan dat openbare lichamen contracten afsluiten met betrekking tot het verstrekken van hypotheekleningen of garanties op de verstrekking ervan door financiële instellingen. De totale waarde aan voor die tijd uitgegeven hypotheekleningen aan personeel, neemt daarom komende jaren steeds verder in grootte af, totdat de waarde in zijn geheel op termijn is afgebouwd. Het verstrekken van hypotheekleningen aan eigen personeel is een autonome aangelegenheid waarover geen specifieke rapportageplicht bestaat. Verstrekte leningen in algemene zin maken echter wel onderdeel uit van de begroting en verantwoording, waardoor via het stelsel van horizontale verantwoording aan de raad daarover en het reguliere verticale toezicht door de provinciale toezichthouder, risico's geïdentificeerd en gemitigeerd kunnen worden.

Bij ZBO's die onderdeel zijn van de Staat en ZBO's met eigen rechtspersoonlijkheid die de arbeidsvoorwaarden van het Rijk volgen, geldt een iets andere situatie. In de arbeidsvoorwaarden van het Rijk is van het verstrekken van hypotheekleningen door de werkgever nimmer sprake geweest. Wel was er ooit de mogelijkheid tot het verstrekken van garanties op hypotheekleningen van financiële instellingen, maar dat is lang geleden afgeschaft.

ZBO's met eigen rechtspersoonlijkheid en andere (eigen) arbeidsvoorwaarden geven zelf inzicht in en leggen verantwoording af over eventueel verstrekte

¹ Vervolg op Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1396.

leningen en daarmee gepaard gaande risico's in hun begroting en jaarrekening en op hun balans. De minister houdt hier toezicht op en de rechtmatigheid en de doelmatigheid worden extern getoetst. Ook hier kunnen dus mogelijke risico's worden gesignaleerd en – zo nodig – worden geïnterveneerd.

Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de verstrekte hypothecaire leningen aan personeel tot onverantwoorde en onvoorzienbare financiële risico's leiden bij de medeoverheden en ZBO's. Ik deel daarom niet de mening dat het van belang is voor de Kamer om inzicht te krijgen in de gevolgen van de door gemeenten, provincies, waterschappen en ZBO's in het verleden verstrekte hypothecaire leningen.

Vraag 2, 3 en 4

Deelt u de mening dat het feit dat dit een autonome aangelegenheid betreft een informatieverzoek aan de betreffende organen niet in de weg staat, analoog aan bijvoorbeeld het recente informatieverzoek over de derivatenpositie? ² Zo nee, waarom niet?

Bent u bereid te inventariseren wat de effecten zijn van eventueel uitstaande hypothecaire leningen voor de schuldpositie van gemeenten, provincies en waterschappen? Zo ja, wanneer kan de Kamer deze inventarisatie tegemoet zien? Zo nee, waarom niet?

Bent u tevens bereid te inventariseren welke ZBO's hypothecaire leningen aan hun medewerkers hebben verstrekt en welke bedragen hier mee gemoeid zijn? Zo ja, wanneer kan de Kamer deze inventarisatie tegemoet zien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2, 3 en 4

De derivatenposities van medeoverheden zijn inderdaad onlangs in kaart gebracht middels een inventarisatie. In tegenstelling tot (verstrekte) leningen zijn derivatenposities doorgaans geen gangbaar onderdeel van de begroting en verantwoording van medeoverheden, waardoor het minder vanzelfsprekend was er van uit te gaan dat de hieraan verbonden mogelijke risico's volledig inzichtelijk en beheersbaar waren. Voor de in het verleden verstrekte hypothecaire leningen geldt dit niet (zie antwoord³). Het feit dat het een autonome aangelegenheid betreft voor medeoverheden staat een informatieverzoek niet in de weg. Maar op basis van bovenstaande gronden zie ik helaas geen reële kans een informatieverzoek te doen. Dit geldt ook voor de ZBO's.

² Brief van de minister BZK, 27 februari 2013

³ Vervolg op Aangangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1396.